

ת"פ 29704/03/17 - מדינת ישראל נגד ידנקצ'או מנגיסטו

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 29704-03-17 מדינת ישראל נ' מנגיסטו(עציר)

בפני
בעניין: כבוד השופט איתן כהן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

ידנקצ'או מנגיסטו (עציר)

הנאשם

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בניסיון לתקיפה הגורמת חבלה של ממש, עבירה לפי סעיפים 25 ו- 382 לחוק העונשין תשל"ז-1977) (להלן: "החוק").

2. בהסדר הטיעון שנכרת בין הצדדים הוסכם שהנאשם יודה ויורשע בכתב אישום מתוקן ובאשר לעונש נקבע שהצדדים יטענו באופן חופשי.

כתב האישום המתוקן

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 24.11.2014 בשעות הבוקר, תקפו שני המתלוננים את אחיו של הנאשם, וגרמו לו חבלה חמורה. בעקבות כך, חזר האח לביתו וסיפר לנאשם את שאירע לו. הנאשם ואחיו עזבו את ביתם, כאשר האח מצויד בסכין שנטל ממטבח ביתו. השניים הגיעו לתחנת דלק שבה שהו המתלוננים, כשהנאשם מחזיק אבן בידו, וזאת במטרה לתקוף אותם על רקע תקיפת אחיו. המתלוננים הבחינו בנאשם ואחיו, ובתגובה אחד מהם הרים אבן. המתלוננים רצו לכיוון משרדי תחנת הדלק כדי להסתתר מפני הנאשם ואחיו. משהבחינו בכך, דלקו הנאשם ואחיו אחרי המתלוננים. בהמשך, נכנסו המתלוננים לאחד ממשרדי תחנת הדלק ונעלו בו את עצמם, ואילו הנאשם ואחיו ניסו להיכנס לחדר ולא הצליחו. בשלב זה פנו הנאשם והאח לקטנוע של אחד המתלוננים והאח ניקב את צמיגיו באמצעות הסכין.

במעשיהם אלה, ניסו הנאשם ואחיו לתקוף בצוותא חדא את המתלוננים ולגרום להם חבלה של ממש.

תסקיר שירות המבחן

4. תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 05.03.2019. מטבע הדברים וכדי לשמור על צנעת הפרט של הנאשם אפרט את עיקרי הדברים בלבד. התסקיר סוקר את הרקע האישי, המשפחתי והעברייני של הנאשם. הנאשם בן 21, רווק, עלה ארצה מאתיופיה בשנת 1998 בהיותו בן שנה. מגיל צעיר רכש והפנים דפוסי חשיבה והתנהגות אלימים, עת נחשף לאלימות מצד אביו כלפי אמו. הנאשם השתלב במסגרת פנימייה עד כיתה ט', שאז נשר מהלימודים על רקע מעורבותו באירועי אלימות וצריכת סמים. תפקודו במסגרות לאורך השנים לווה בקשיים התנהגותיים ניכרים על רקע התפרצויותיו האלימות וקשיים לימודיים משמעותיים. בגיל 16 נשא את מאסרו הראשון. התנהלותו באותה תקופה התאפיינה בשוטטות ברחובות ובהשתייכות לקבוצות חברתיות שוליות, תוך הזנחה עצמית וביטויי אלימות. הניסיונות לשלבו במסגרות טיפול באמצעות שירות המבחן לנוער לא צלחו. גם במהלך תקופות המאסר שריצה, לא השתלב הנאשם בתכניות טיפול ושיקום, בעיקר בשל היעדר מוטיבציה. הרקע העברייני של הנאשם כולל ארבע הרשעות שבהן הורשע בין השנים 2013-2017, בעיקר בעבירות אלימות. בגין הרשעותיו אלה נשא שלושה עונשי מאסר. מלבד תיק זה, לנאשם תיקים פתוחים נוספים בעבירות אלימות, והוא שוהה כיום במעצר עד לתום ההליכים לאחר שהנאשם בניסיון לרצח. ביחס לעבירה הנוכחית, צוין שהנאשם נטל אחריות על ביצועה אך שירות המבחן התרשם שהנאשם לא הבין לעומק את משמעות המעשים וחומרם. הנאשם שלל צורך או רצון להשתלב במסגרת טיפולית. בשל חומרת העבירה וגורמי הסיכון להישנות עבירות בעתיד, המליץ שירות המבחן על ענישה במסגרת מאסר בפועל, ושילובו בטיפול במסגרת שב"ס במידת האפשר.

טיעוני הצדדים לעונש

5. באת-כוח המאשימה עתרה להשית על הנאשם מאסר קצר בן מספר חודשים. אשר למתחם העונש ההולם, טענה שהמתחם הראוי למקרה נע בין של"צ ועד מספר חודשי מאסר בפועל, ואולם, לנוכח האמור בתסקיר ועברו הפלילי של הנאשם, כמו גם מעצרו הנוכחי, אין מנוס מהטלת מספר חודשי מאסר בפועל. בטיעוניה הדגישה את הערכים המוגנים בעבירה והנזקים שעלולים היו להיגרם מהמעשה.

6. בא-כוח הנאשם עתרלהסתפק בעונש של מאסר מותנה בלבד. לדבריו, כיוון שהנאשם עבר את העבירה בהיותו קטין כבן 17 וחצי יש להחיל עליו את הכללים שעל פיהם נשפטים קטינים. ומשכך, כללי הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה לא חלים ואין צורך לקבוע מתחם ענישה הולם ועונש מתאים. בטיעוניה הדגישה את השתלשלות העובדות שקדמה להגשת כתב האישום - העבירה נעברה בשנת 2014, כתב האישום הוגש רק בשנת 2016 לבית משפט לנוער וזאת למרות שהנאשם היה בן למעלה מ-19 שנים ועל כן התיק הועבר מבית משפט לנוער לבית משפט זה. הוסיף שבהקשר לטענות שהועלו בעניין זה בשלבים מוקדמים יותר, קבע בית המשפט (כב' סגן הנשיא השופט כדורי) שיש להתחשב בכך בעת מתן גזר הדין. אשר לעבירה ונסיבותיה, טען שמדובר בעבירת ניסיון שלא גרמה כל נזק, וכי הנאשם פעל מתוך רצון להגן על אחיו שנפגע באורח קשה מידי המתלוננים. בהתייחס לעברו הפלילי של הנאשם ולתסקיר המבחן, טען שעל בית המשפט לבחון את מצבו של הנאשם בתקופה שבה נעברה העבירה, ובלי להתייחס לעבירות שעבר מאז.

דין והכרעה

7. סעיף 5א(ב) לחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, שכותרתו "**שפיטת בגיר בעבירה שביצע בהיותו קטין**" קובע כלהלן:

"הדין בעניינו של נאשם שביום הגשת כתב האישום נגדו מלאו לו 19 שנים וביום ביצוע העבירה היה קטין, יהיה בפני בית משפט שאינו לנוער, ואולם הוראות סעיפים 9, 21, 22, 24, 26 למעט פסקאות (1), (4) ו-(5) שבו, ו-27, יחולו, בשינויים המחויבים".

מכאן שיש לשפוט את הנאשם כקטין באספקטים שעניינם, סגירת דלתיים, הכרעת הדין, חובת תסקיר, הרשעה לאחר תסקיר לרבות צווים בדבר דרכי טיפול, פטור בלא צו ודרכי טיפול (למעט אלה שהוחרגו בסעיף), ותחולת חוקים בעניין מבחן ודרכי ענישה.

עם זאת, למרות שאין צורך ביישום עקרונות הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, בחרתי במקרה זה לפסוע בנתיבי ההבנייה לשם הבהירות והנוחות.

קביעת מתחם העונש ההולם

8. כידוע, העיקרון המנחה בקביעת העונש הוא עיקרון ההלימה, דהיינו, קיומו של יחס הולם, בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש שיוטל עליו (להלן: "**העיקרון המנחה**").

בית המשפט מצווה לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה בהתאם לעיקרון המנחה, תוך התחשבות בערך חברתי שנפגע ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

9. במקרה דנא, **הערך החברתי המוגן שנפגע** הוא ההגנה על חייו, שלמות גופו, בריאותו, שלווה רוחו וביטחונו של הפרט והציבור. אמנם, בסופו של יום, לא פגע הנאשם במתלוננים, אולם אין ספק שבמעשיו העמיד הוא בסיכון לא מבוטל את הערך המוגן.

10. לעניין **מידת הפגיעה בערך המוגן**, נראה כי בנסיבות המקרה מידת הפגיעה היא בינונית - גבוהה, לא בשל חומרת התוצאה אלא בשל פוטנציאל החומרה. הנאשם החזיק בידו אבן ודלק יחד עם אחיו אחרי המתלוננים כשהאחרון אוחז בסכין. יש להניח שאם היה עולה בידו של הנאשם להדביק את המתלוננים, עלול היה הדבר להסתיים בתקיפתם באמצעות האבן או בלעדיה או בתקיפתם בידי אחיו שאחז בסכין.

11. **מדיניות הענישה הנוהגת** - אף שלא מצאתי פסקי דין שנסיבותיהם דומות לחלוטין לנסיבות המקרה שלפנינו, עיינתי בפסקי דין שונים שאף שניתנים הם לאבחנה לחומרה או לקולה בהשוואה לענייננו, ניתן ללמוד מהם על מגמה מובהקת של החמרה במדיניות הענישה בעבירות אלימות.

דברים ברוח זו נאמרו למשל בע"פ 8991/10 מכבי נגד מדינת ישראל (27.10.2011) תוך שבית המשפט העליון מדגיש את תפקידו החשוב של בית המשפט בהוקעת התופעה ובהעברת מסר חריף בגנותה בדרך של השתת ענישה מחמירה. ובלשון פסק הדין:

"בית משפט זה קבע ושב וקבע, בפסקי דין רבים מספור, כי יש לעקור מן השורש את נגע האלימות שפשה בחברתנו. במלחמה זו מוטל על בתי המשפט תפקיד חשוב ביותר, שעיקרו הוקעת התופעה וגזירת עונשים מחמירים על אלו הבוחרים לנקוט בדרך האלימות [...] המסר החד משמעי שעל בתי המשפט להעביר הוא כי לא ניתן להשלים, בשום מקרה, עם פתרון סכסוכים באלימות ובכוח הזרוע".

12. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. **התכנון שקדם לביצוע העבירה; הנאשם ואחיו חברו יחדיו לפגוע**

במתלוננים לאחר שאלה פגעו באח. לא מדובר בתגובה מידית וספונטנית במקום האירוע אלא בהחלטה משותפת ומודעת לפגוע במתלוננים בתגובה לפגיעה באח, החלטה שהתקבלה לאחר חזרת האח לביתו ולאחר שסיפר לנאשם על דבר תקיפתו. בחירתם המודעת של הנאשם ואחיו להגיב בדרך אלימה חלף הגשת תלונה לרשויות אכיפת החוק, היא תגובה עבריינית ופסולה שיש לזקוף לחובת הנאשם.

ב. **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה; חלקו של הנאשם קטן**

מחלקו של אחיו. הן הנאשם והן האח הגיעו לתחנת הדלק כדי לתקוף את המתלוננים. ברם, בעוד שהאח אחז בסכין וניקב את גלגלי הקטנוע של המתלוננים, אחז הנאשם באבן ובסופו של אירוע, לא עשה בה שימוש. כאמור, הנאשם ואחיו דלקו אחרי המתלוננים ויש להניח שהיו מממשים את כוונתם ונוקטים באלימות כלפי המתלוננים אלמלא נעלו אלה את עצמם בחדר מחוץ להישג ידם של הנאשם ואחיו.

ג. **הנזק שנגרם מביצוע העבירה, והנזק שהיה צפוי להיגרם**

מביצוע העבירה; הלכה למעשה, לא נגרמו נזקי גוף באירוע ועל כן הואשם הנאשם בעבירות ניסיון לתקיפה הגורמת חבלה של ממש, בלבד. ברם, לא אזקוף נתון זה לזכות הנאשם שכוונתו לפגוע במתלוננים לא צלחה שלא מבחירתו.

עוד אדגיש שפוטנציאל הנזק שגלום במעשיו של הנאשם הוא רב בהינתן שפעל בצוותא חדא עם אחיו עת האח מצויד בסכין והוא מצויד באבן, והכול במטרה לפגוע במתלוננים.

ד. **הסיבות שהביאו את הנאשם לעבור את העבירה; הנאשם פעל תחת הרושם הקשה של**

פגיעת המתלוננים באחיו, תקיפה שגרמה לו חבלה חמורה. לא אתחשב בשיקול זה לקולה שכן

התחשבות מעין זו תיתן גושפנקא ותעודד פתרון סכסוכים בדרך אלימה ופסולה תוך נטילת החוק לידים. ברם, אתחשב בנזק שנגרם לאח בבואי לגזור את עונשו של הנאשם.

13. בהתאם לתיקון 113 לחוק (סעיף 40 י"ג), ולאור נסיבותיו של מקרה זה, אני מסכים עם המאשימה **שמתחם העונש ההולם את המעשה נע בין מאסר על תנאי שלצדו של"צ ועד מאסר בפועל קצר בן מספר חודשים שיכול ויישא אותו הנאשם בעבודות שירות.**

14. במקרה זה לא מצאתי שקיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה.

גזירת העונש המתאים לנאשם

15. בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ולתת להן משקל, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.**

בהתאם לכך נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. **הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו;** הנאשם עבר את העבירה בהיותו קטין כבן 17 ושמונה חודשים. יש להתחשב בנתון זה בבואו של בית המשפט להטיל על הנאשם את האחריות להשלכות של מעשיו שכן ידוע הוא שלעיתים מתקשים קטינים לשקול את מעשיהם באופן בוגר תוך הבנת מלוא המשמעות הנגזרת מהם. עם זאת, בתסקיר המבחן צוין "להערכתנו אינו מבין בזמן המעשה ואף לאחריו את חומרת המעשים" כך שיכולתו לשקול את המעשה והשלכותיו מוטלת בספק גם כיום כשהוא בגיר.

ב. **נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו;** הנאשם הודה במיוחס לו ועל כן ניתן להניח לטובתו הנחות מקלות שנוהגים להניח ביחס לנאשם שהודה ובכללן: חרטה, צער, הפנמה וקבלה לעתיד. ביטוי להנחות אלה מצאתי בתסקיר המבחן שעל פיו הנאשם קיבל אחריות, שמח שהאירוע הסתיים ללא תוצאות חמורות וביטא הכרה בתוצאות האופציונליות שעלולות היו להתרחש. עם זאת שירות המבחן סבור שהנאשם אינו מבין לעומק את משמעות המעשים וחומרם והתייחסותו הרגשית לאלה, שטחית.

ג. **נסיבות חיו הקשות של הנאשם שהייתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה;** התסקיר מגולל את נסיבות חיו הקשות של הנאשם, החל בקשיים ניכרים בתחום ההתנהגותי והלימודי, נטייתו לאימפולסיביות, התפרצויותיו האלימות, צריכת סמים ואלכוהול, שוטטות ברחובות והשתייכות לקבוצות שוליות תוך הזנחה עצמית וביטויי אלימות. לא יפלא אפוא שהזנחת הנאשם וכישלון הטיפול בו הצמיחו

שורש פורה ראש ולענה המתבטא במעצרו הנוכחי של הנאשם בחשד לניסיון רצח.

ד. **חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה;** בית המשפט (כב' סגן הנשיא כדורי) נדרש בשלב מקדמי לשיהוי בהגשת כתב האישום וקבע כלהלן:

" אין ספק כי חל שיהוי ניכר בהגשת כתב האישום נגדו. במועד בו הוגש כתב האישום לבית המשפט לנוער חלפו כמעט שנה ועשרה חודשים מאז האירוע. יש לציין שפעולות החקירה במקרה זה לא התמשכו יתר על המידה, ולא הן שהביאו לשיהוי האמור. כעולה מתגובת המאשימה לבקשת ההגנה, על אף שהגוף החוקר נדרש לבצע השלמת חקירה, הסתיימו פעולות החקירה תוך פחות מ-6 חודשים לאחר האירוע. דא עקא, שממועד ביצוע פעולת החקירה האחרונה ועד להגשת כתב האישום חלפו כשנה ו-4 חודשים, מבלי שניתן לכך הסבר[...]

אני מוצא להבהיר, למען הסר ספק, כי המסקנה לפיה השיהוי בהגשת כתב האישום אינו מצדיק את ביטולו, אינה מכשירה את השיהוי. אין בקביעה זו כדי להכחות מהפגיעה שנגרמה בזכויות הנאשם ובמטרתן של הוראות חוק הנוער בשל השיהוי, לו לא נמצאה הצדקה.

לכך יש להוסיף כי הגשת כתב האישום בטעות לבית המשפט לנוער, בניגוד להוראת סעיף 5א(ב) לחוק הנוער, הביאה לעיכוב נוסף בניהולו של ההליך נגד הנאשם, ולדחיית סיום הדיון בעניינו.

על מנת שלא להקדים יתר המידה את המאוחר, אומר כי יהיה מקום לתת את הדעת על האמור בשלב גזר הדין, בשים לב לכלל השיקולים הבאים בחשבון בשלב זה, ככל שתוכח אשמתו של הנאשם (השוו: ע"פ 4434/10 יחזקאל נ' מדינת ישראל (08.03.2011))

ברוח החלטה זו, התחשבתי לקולה בשיקול זה בבואי לקבוע את עונשו של הנאשם והיקפו, ומיתנתי אותו.

ה. **עברו הפלילי של הנאשם;** הנאשם צבר לחובתו ארבע הרשעות קודמות כלהלן:

בחודש יוני שנת 2017 הורשע בפציעה כשהעברין מזוין ונדון ל-21 חודשי מאסר כולל הפעלת מאסר מותנה וכן מאסר על תנאי ופיצוי לנפגע העבירה.

בחודש אפריל שנת 2017 הורשע בניסיון תקיפה על ידי שניים או יותר, החזקת סכין, חבלה במזיד ברכב ונדון לצו של"צ, צו מבחן ופיצוי למתלונן.

בשנת 2015 הורשע בשוד מזויין בחבורה ובאלימות, איומים, הפרה הוראה חוקית, הפרעה לשוטר והיזק לרכוש במזיד ונדון ל-14 חודשי מאסר כולל הפעלת מאסר מותנה, וכן למאסרים על תנאי וקנס.

בשנת 2013 הורשע בתקיפה כדי לגנוב והפרעה לשוטר ונדון ל-5 חודשי מאסר.

עברו הפלילי של הנאשם נזקף לחובתו ומהווה שיקול כבד משקל בענישתו. בהקשר זה אומר שאין בידי לקבל את טענת הסנגור שלפיה יש לדון את הנאשם בהתאם למצבו בעת שעבר את העבירה. ענישתו של הנאשם נקבעת בהתאם למועד שבו היא מושתת ולא ניתן להתעלם באופן מלאכותי מנתונים שיש להם השלכה ניכרת ומובהקת על שיקולי הענישה השונים.

שיקולי הרתעה אישית והרתעת הרבים

16. העבירות שבהן עסקין הן נפוצות וחמורות. עברו של הנאשם בעבירות אלימות הוא מכביד ומשרטט תמונה עגומה של אלימות חוזרת ונשנית ושל כישלון ההרתעה למרות שהוטלו על הנאשם עונשי מאסר בעבר, חלקם ממושכים, ואף הופעלו נגדו מאסרים מותנים. סבורני שיש סיכוי של ממש שהחמרה מסוימת בעונשו של הנאשם תגביר את הסיכוי להרתעתו, ולהרתעת אחרים כמותו, ועל כן החלטתי להחמיר החמרת מה בעונשו כדי לקדם שיקולים אלה.

17. לאחר שנתתי דעתי לכלל הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כפי שפורטו לעיל וכן לשיקולי ההרתעה, הגעתי לכלל מסקנה שיש למקם את הנאשם ברף עונשי העולה כדי מאסר בפועל מאחורי סורג וברית. עוד אומר שהנאשם מצוי כיום במעצר עד לתום ההליכים בתיק אחר ומסיבה פרקטית זו, לא ניתן להשית עליו רכיב ענישה מוחשי אחר, זולת קנס שאינו הולם את חומרת האירוע ואינו אפשרי מבחינת מצבו הכלכלי של הנאשם. ברי שלנאשם עומדת חזקת החפות ועל כן לא התחשבתי בשיקול זה בין שיקולי הענישה.

סוף דבר

18. לאחר ששקלתי את רכיבי הענישה - סוגם ומידתם ואת השפעתם ההדדית, החלטתי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. חודש מאסר בפועל.

ב. מאסר בן ארבעה חודשים שאותו לא יישא הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום גזר הדין עבירת אלימות ויורשע בה בדין בתוך התקופה או לאחריה.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק מגזר דין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ח אדר ב' תשע"ט, 25 מרץ 2019, במעמד הצדדים.